

**D. DIONYSII // A RICKEL CARTHVSIANI, // de perfecto
mundi contemptu, // ut pius ita utilissimus heptalo- // gus**

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, Nov. 1530

Captatio beniuolentiæ peccatoris.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55472)

2. Petr. 2 agminis, Melius erat non cognoscere viam iusticiae, quam post cognitionem retrorsum reuertere.
- Luc. 12 Recordare & expauesce, quod filius DEI de promissis, Seruus qui cognouit voluntatem domini sui & non fecit, plagis vapulabit multis. Non Pharisaeis te conformare, qui dixerunt ad Iohannem. 9 Nunquid & nos caeci sumus? Ne merearis audire, quod illi audierunt a iudice, Si caeci esseris, non haberetis peccatum: nunc autem quia dicitis, Non habemus, peccatum vestrum manet. PEC. Act. 13. 46
- Gal. 6 te & tu illud Apostoli, Qui se putat aliquid scire, quum nihil sit, ipse se seducit. Itemque, Qui se putat aliquid scire, nondum cognouit, quem admodum oporteat eum scire. Cur ergo te eleuat cor tuum, & quasi magna cogitans, artonitos habet oculos? Cur sapientis ac iusti officium tibi assumis (ne dicam vsurpas) sicque sapientem ac iustum te esse praesupponis, aut iactas? IVST. Errores, dissimularis, & dialecticus acer & recens effertur. Verum, vt cerno, correptione acuta non edoceri, nec proficis, imo potius obduraris: alioquin ergo assumam genus sermonis, quo te ad tuam recognitionem, deplorationem, emendationem, & vitiorum ac periculorum, queam reducere.

Captatio benevolentiae peccatoris.

Art. I.

SENIOR IUVENIS

Pro. 1

Vdi fili mi disciplinam patris tui, & addatur gratia capiti tuo. Filii, si susceperis sermones meos, ut audiveris sapientiam auris tuae: tunc intelliges iustitiam, & iudicium, & accipies misericordiam, & omnem semitam bonae vitae. IVST.

IVVENIS. Quæ est hæc vox dulcis, quæ
 resonat in auribus meis? SEN. Amator sum ani
 mæ tuæ, & eius opto salutem. Et quoniam extra
 viam salutis te esse intueor, ad viam salubrem
 & rectam te reducere nitor: ideo dulcibus pater
 næ charitatis verbis te affari, & aggredi orsus
 sum. IVVE. quemadmodum omnes homines **Philoso.**
 naturaliter scire desiderant: sic & beatitudinem
 omnes naturaliter cupiunt. Ideo informationem
 ad beatitudinem obtinendam tendentem, ac pro
 ficientem abijcere, improbum fateor & peruer
 sum. Nunc ergo me doce, & festinabo accipere.
 SEN. Initium sapientiæ, quam te cupio edocere, **Psalm. 110**
 est timor dei: vt discedas ab omni iniquitate. Hoc
 ita q; in primis te hortor & instruo, vt timeas de
 um, atque ad mādatorum ipsius obseruātias te **Bernard°.**
 extendas. Quia ingratum est deo, quicquid ege **Benedict°.**
 ris, quicquid studueris, quicquid ei obtuleris, ne
 glectis his ad quæ teneris. IVVE. Putabam, q;
 in sciētijs naturalibus & speculatiuis, erudire me
 velles. Nam & in sapientia, quæ speculatiua vo
 catur magis quam practica, beatitudo cōsistit:
 sicut decimo Ethicorum ait Philosophus: Quod **Philoso.**
 in speculatione optimi speculabilis, consistit feli
 citas. SEN. Ad sapientiam illam, eiusque con
 templationem, per moralem scientiam practi
 cam peruenitur. Ethica nanque ad theoreticam in
 trodūcit. Primo itaque moralia scripturæ sanctæ
 documenta tibi propono, quorum finis est, opera
 tio bona, & conuersatio virtuosa. Siquidem qd
 virtus, quid vitium, quæ mandata sint obseruan
 da, discimus & docemus: non principaliter ut sci **Cur quid**
 amus, sed vt bene viuendo, virtuosi efficiamur. **discimus**
 Nisi istam scientiam in primis habueris, & vixē aut doce
 P iij ris iu mus

si iuxta eam: nunquam ad sapientiam salutem, nunquam ad felicitatem pertinges. IV. Bona, fateor, est ista moralis doctrina: sed iuxta eam vivere, praesertim in iuuentute, molestum datur. Estque difficile & cum poena quadam coniunctum, in timore dei assidue stare. SEN. Longaliter sensit, qui dixit, Nihil dulcius, quam timere deum. Et denuo, Timor domini, delectabit cor. Nilominus, sicut dicitis, In seruili timore sic iugiter esse, est graue. Sed arcta est via salutis. Et regnum caelorum vim patitur. Arque necesse est visceribus metipsum. Denique (sicut dixit apostolus) Hi qui sunt Christi, carnem suam cum vitis & concupiscentiis crucifigunt. IV. Durus est sermo iste. Quis iuuenem potest eum audire, ac adimplere. Quis sic refrenare potest seipsum, quum naturale homini liberum esse, ac libertate gaudere? SE. D. Gregori. orum tibi optio datur, Aut temporaliter atque carnaliter nunc gaudere cum seculo, & post vitam hanc breuem danari, & puniri aeternaliter in inferno. Aut certe in vita hac, per arctam viam salutis incedere, & de culpis praeteritis poenitere: sicque per vitam huius curriculum aeternae beatitudinis consequi brauium. IV. Grauis conditio, atque horribiliter datur. Quod si non esset, quis non potius eligeret paliter poenitere in tota hac vita, quam postea fatiri aeterna supplicia? SE. Quod est medium illud quum dicat Hieron. Impossibile est iam gaudere cum mundo, & postea regnare cum Christo. Luc. 13. quum protestetur veritas ipsa, Nisi poenitentiam egeritis, omnes simul peribitis. IV. Veritas non dicitur, si poenitentiam egeritis in iuuentute, peribitis. sed, Nisi poenitentiam egeritis, subintelligendum est, in iuuentute.

te terminum huius vitæ, peribitis. Et quod affir-
 mat Hieronymus, Impossibile eẽ iam gaudere **Hierony**
 cum mundo, & postea regnare cum Christo, Sic
 reor intelligendum, q̄ impossibile sit toto huius
 vitæ tempore gloriari cum seculo, et post vitam
 hanc beatificari in deo. Verum potest continge-
 re, imo contingit quotidie, vt aliquis in iuuentu-
 te in delitijs conuersatus, liberrateq; propria ad
 libitum vsus in senio conuertatur. Insuper credi-
 tur frequenter accidere, vt aliquis in iuuetute ac
 senectute conuersatus inique, in ipso mortis arti-
 culo pœniteat ac saluetur. Nõne in extremis plu-
 rimi conuertuntur? Et certe vbicunq; ceciderit li **Ecc̄s. 12.**
 gnus, ibi erit: siue ad austrum, siue ad aquilonẽ.
 Quis tam enormiter videtur peccasse, etiã in to-
 ta sua iuuetute, sicut Manasses rex Iuda: qui tñ **2. paral. 12.**
 in senectute vere pœnituit. SE, Satis abundas in
 verbis & in acumine intellectus, imo & in scri-
 pturis: sed vtinam omnibus his salubrius vtere-
 ris. Hinc frequẽter contingit, vt difficilius sit cõ-
 uertere ingeniosos ac literatos, atq; prudentes se-
 culi huius: q̄ ideotas ac simplices. Ad quod insi-
 nuãdum dixit Ap̄ls, Videte vocationem vram **1. Cor. 1.**
 fratres, quia non multi sapientes secundũ carnẽ,
 nõ multi potentes, nõ multi nobiles sunt inẽ vos:
 sed q̄ stulta sunt mundi elegit deus, ut confundat
 sapientes. Hoc ipsum et ipsemet Ch̄s insinuauit
 dicendo: Cõfiteor tibi p̄r dñe cæli & terræ, quia **Matth. 13**
 abscondisti hæc a sapientibus, & prudentibus, &
 reuelasti ea paruulis. i. humilibus. Itaq; multipli-
 citer tibi persuasisti, esse medium inter duo quo-
 rum tibi optionem proposui: vt. s. homo in iuuen-
 tute sua in concupiscentijs viuat, & in senectute
 pœniteat: aut etiam toto suo sanitatis tempo-
 re conuerteretur ad libitum, & pœniteat in extre-

mis. Hoc quoque medium tu ipse eligisse videris
IVVENI. Fateor ita esse: præsertim quum (re-
Rom. 5. ste Apostolo) ubi abundavit iniquitas, superabundet & gratia: quum & per Ezechielem prophetam loquutus sit dominus, In quacunque terra impius egerit poenitentiam, omnium iniquitatum eius non recordabor amplius. SENIOR
 Quam periculosum, damnosum, et peruersum istud, tibi monstrabo.

Quam periculosum, impium, & dānosum sit poenitentiam vsque ad tempus egrediētis, aut senectutis differre.

Artic. I I.

SENIOR.

De non
 differen-
 da poeni-
 tentia.

Esai. 9

Nomni materia acquiescendum prudentibus & expertis in ipsa materia. Quum ergo ipsemet dominus noster Iesus Christus, sapientia patris, & magni consilij angelorum, & vniuersi sancti ipsius apostolorum prophetarum, ac cæteri sancti doctores, hanc poenitentiarum dilationem omnino dissuadeant, conuenienter reprobent, ac vehementer condemnent: certum est, quod stultissimum & iniquum sit, poenitentiam sic differre. **IVVE.** Vbi Christus probat eam? Nonne in Euangelio ait: Beati ui, quos quum venerit dominus, inuenit uigilantes: & si venerit in secunda vigilia, & si tertia vigilia venerit & ita inuenit, beati ui illi. Ergo in quacunque ætate inuenit beatitudinem præparatum ad mortem, beatus est homo: quid ergo necesse est in iuuentute poenitere, & metipsum in arduis virtutum exercitijs cruciare, ac pondus diei & ætus tam diu portare: quum